

Sak:	Høring - profesjonsmeldinga
Fra senter:	Forsknings- og utdanningscenteret, klinisk utdanningsavdeling
Til:	Fag- og kvalitetssenteret
Saksbehandler:	Trine Dyngeland
Elements nr:	2023/ 4063

Innspill fra Klinisk Utdanningsavdeling

Klinisk Utdanningsavdeling takker for muligheten til å gi innspill til profesjonsmeldinga.

Under følger svar på utvalgte spørsmål fra høringen, merket med gult:

Spørsmål

Ta utgangspunkt i dei spørsmåla de ønskjer å svare på

Generelt

1. I teksten over har vi trekt opp ein del utfordringar for profesjonsutdanningane. Er de samde i at dette er sentrale utfordringar? Kva vil de eventuelt trekkje fram for å supplere eller korrigere dette utfordringsbiletet?

Vi er enige i at dette er sentrale utfordringar, men det meste er kjent fra tidligere. Det er viktig å trekke fram utfordringen med karakterer fra videregående skole som en faktor som må adresseres. Det er også viktig med fleksibilitet i utdanningene, samt inkludering av simulering som pedagogisk virkemiddel.

2. Korleis kan universitet og høgskular utvikle utdanningane i tråd med framtidige kompetansebehov og samfunnsendringane vi trekk opp?

- a. Tett og regelmessig dialog med arbeidsgiverne
- b. Holde seg oppdatert om demografiske framskrivinger
- c. Se framskriving og søkertall opp mot hverandre
- d. Bidra aktivt i meningsutvekslinger rundt omorganisering av helsevesenet og bruk av ressurser.
- e. Unngå å bare tenke på å øke antall praksisplasser – det er viktigst å sikre god kvalitet i de vi har.
- f. Se pasienttall og studenttall i sammenheng – bidra sammen med praksisstedet i å se nye løsningar på det økende tallet på studenter.
- g. Ta hensyn til kompetansen i nye generasjoner – f eks ha økt fokus på spillbasert simulering, VR, og også mer fellesfag.
- h. Ha samarbeidsfora med regelmessige møter mellom utdanningstilbyder og arbeidsgivere.

Kvalitet

3. Sikrar krava vi stiller til fagmiljø gjennom lov og forskrift kvalitet og relevans i profesjonsutdanningane, eller er dei til hinder for t.d. praksisretta utdanningar?

Noen ganger kan dette være til hinder ved tverrfaglig veiledning, eks sykepleier og farmasistudenter.

Krav til 50 % praksis i bc.sykepelei er et krav som kan bidra til mindre kvalitet i profesjonsutdanningen da det ikke er sikkert at alle studenter vil ha lik tilgang på gode læresituasjoner og møte tilstrekkelig pasientsituasjoner for å nå sin sluttkompetanse.

4. Kva barrierar finst når det gjeld å tilsetje personar med fersk erfaring frå yrkesfeltet anten i delte eller heile faglege stillingar i profesjonsutdanningane? Kva kan byggje ned desse barrierane?

5. Er det utfordringar med å rekruttere personar med førstekompetanse til utdanningane og i tilfelle kvifor?

Ja, ikkje mange nok som har denne kompetansen. Må legges til rette for god støtte og veiledning til de fagfolkene som ønsker å utdanne seg vidare og få førstekompetanse/phd.

6. Kva skal til for å bygge sterke forskingsmiljø i profesjonsutdanningane. Kva er barrierane?

Må ha god veiledning til å starte opp, søknadsprosessar, prosjektskisse, protokoller - hvordan gå frem frå ide til forskningsprosjekt.

7. Korleis kan koplinga mellom forskning og undervisning innan profesjonsfag bli betre?

Det bør være jevnlig besøk/forelesning fra forskningsprosjekt i arbeidslivet i utdanningen. Slik kan studentene allerede i studieløpet tenke forskningsbasert før de kommer i praksis/er ferdigutdannet. Hvordan anvende forskningsmetode/ forskningsresultater i arbeidslivet.

8. Korleis påverkar rammeplanane kvalitet og gjennomføring i profesjonsutdanningane?

Rammeplanene må ikke bli for gamle.

Når ulike profesjonsutdanninger skriver inn veiledere fra annet fagfelt som en forutsetning for sitt studieløp og når de skriver inn praksissteder som obligatoriske når heletjenesten ikke har mulighet å tilby/er presset pga stor studentpågang

9. Kva bidreg rammeplanane for ingeniørutdanningane med, og er det framleis behov for rammeplanar for ingeniørutdanningane? Dersom det er behov for rammeplanar, er det noko som bør endrast i dagens rammeplan for ingeniørutdanningane?

10. Korleis fungerer samarbeidet mellom arbeidsliv og utdanning? Kva skal til for å få til godt samarbeid og kva barrierar finst det?

Se svar på spm 2.

11. Korleis fungerer dialogen mellom universitet og høgskular og arbeidsliv/samfunn, og er det tiltak som kan bidra til god dialog om kvalitet og relevans i utdanningane.

a. At de økonomiske rammene er avklart og tydelige

b. Felles forståelse for administrasjon og veiledermangel, behov for avsatt tid og oppfølging.

Kapasitet

12. I Utsynsmeldinga blir det fast slått at dimensjoneringa av utdanningssystemet skal bli meir i tråd med behovet i samfunnet. Det skal skje mellom anna gjennom at UH-sektoren prioriterer å auke talet på studieplassar innanfor område som er etterspurde av arbeidslivet og av dei utdanningssøkjande, og som er særleg viktige for Noreg:

IKT, helse og utdanning som er nødvendig for det grønne skiftet.

Korleis kan institusjonane arbeide for å sikre tilstrekkeleg kapasitet i profesjonsutdanningane?

13. Har de døme på god dialog mellom universitet og høgskular og arbeidsliv for å sikre at kapasiteten er i tråd med behovet i arbeidslivet?

- a. Når styringslinjene i helseforetaksmodellen er aktivt deltagende i dialogen med utdanningstibyderne.
- b. Viktig med god forankring i lederlinjer på begge sider.

14. Korleis kan vi utnytte utdanningskapasiteten, og særleg ledig utdanningskapasitet, best mogleg?

15. Kva er barrierane for å få til fleksibel og desentralisert utdanning?

- a. Få studenter slik at det ikke er nok til å gjennomføre studiet
- b. Langt unna fagmiljøet
- c. Tilgang på forelesere
- d. Kvalitet på digital undervisning

16. Har de gode døme på fleksible og desentraliserte utdanningstilbod i profesjonsutdanningar?

- a. Medisinstudiet i Tromsø – desentralisert til Bodø og Hammerfest.

17. Kva må til for at fleire unge skal velje profesjonsutdanningar det er stor etterspurnad etter i arbeidslivet?

- a. Arbeidsbetingelsene må være klare og attraktive.
- b. Lønnsvilkår må være gode.
- c. Worklife balance må være definert
- d. «Branding» av profesjonen – godt rykte
- e. Gode læringsmiljø

18. Korleis kan vi mobilisere vaksne som har familie og økonomiske forpliktingar til å ta ei profesjonsutdanning?

- a. Gode støtteordninger økonomisk for de som velger å gå ned i stilling/ permisjon/ slutte i jobb for å studere.
- b. Desentralisere flere utdanninger
- c. Inngå avtale med arbeidsgiver ved oppstart på studie – sikre jobb i etterkant
- d. God markedsføring – inkl være på de riktige sosiale plattformene

- e. *Individuell tilpasning i forhold til arbeid – dvs ikke stå uten jobb, turnus som tilpasses i forhold til samlinger osv.*
- f. *Ikke begrensninger på overgangsstønad når man skal gjennom et utdanningsløp, for eksempel at man ikke får stønad til masterstuder*

19. Bør fleire av profesjonsutdanningane organisere arbeidsplassbaserte utdanningar, y-vegar, tresemesterordning eller forkurs?

Ja.

20. Er C-krav til opptak til masterutdanning til hinder for å vidareutdanne helsepersonell med erfaring frå arbeidslivet?

Ja, for muligheten for yrkesutdannede å ta profesjonsutdanning senere i livet- uten å starte på scratch.

Det er ikke alltid samsvar mellom bokstavkarakter og personkarakter til student. Helsesektoren trenger kvalifiserte empatiske helsearbeidere i arbeid, til tross for at de fikk en dårlig karakter i statistikk.

21. Bruker institusjonane høvet til å sikre lokal rekruttering ved bruk av kvotar i opptaket til vidareutdanning i helsefag? Kvifor/kvifor ikkje?

- a. *Ved Uit Norges arktiske universitet gjøres dette. Det gir økt rekruttering lokalt, og var og er en avgjørende faktor for å f eks å rekruttere leger i nord. Dette kunne blitt gjort enda bredere.*

Praksis

22. Korleis kan alle partar leggje til rette for at fleire får praksisen dei treng?

- a. *Tenke veiledning på nye måter – nye modeller*
- b. *Tenke praksisperioder gjennomført på andre tidspunkt/ nye tider*
- c. *Tilbud om barnepass utenom ordinære åpningstider (studentsamskipnaden)*
- d. *Digitale hjelpemidler – bl a evalueringer*
- e. *Simulering*
- f. *Virtuell virkelighet*
- g. *Tilrettelegging for handicappede*
- h. *Tilrettelegging for språkbarriere*

23. Lærestadane og arbeidslivet er avgjerande for kvaliteten i praksisopplæringa. Kan regjeringa likevel gjere meir for at alle studentar får praksisopplæring av god kvalitet, både når det gjeld førebuingane til praksis og rettleiing og fagleg oppfølging av praksisen?

- a. *Antall studenter må sees opp mot befolkningsgrunnlag og pasienttilgang*
- b. *Større tilskudd til studentene – regulering av studielån og stipendordninger*

- c. NAV reglement bør tilpasses bedre
- d. Praksisstedene bør få økte tilskudd øremerket utdanning og praksis

24. Korleis kan utdanningane førebu studentane på eit yrkesliv der dei er forventa å samarbeide med andre profesjonar?

- a. TPS – jobbe med andre profesjoner i praksis, ha emner sammen i studiet
- b. Større samhandling på utdanningen – i simulering, på praksissted osv
- c. Studentposter som drives av studenter fra ulike profesjoner. Ta ansvar sammen, måtte samhandle i praksis

25. Kva kan motivere til å ta imot fleire praksisstudentar og byggje ut samarbeidet om utdanning?

- a. Økt økonomisk tilskudd
- b. Lønnsincentiver ift veilednings- og utdanningsoppgaver
- c. Flere ansatte må ha formell utdanning innen pedagogiske metoder, f eks veiledning
- d. Branding og fremsnakk
- e. Godt arbeidsmiljø og vilje til inkludering
- f. godt forberedte studenter/motiverte studenter som både lærer og utvikler seg i praksis, men samtidig bidrar til avdelingens utvikling og mål

26. Er strukturen på praksis og mengda med praksis innan lærarutdanningane rett eller bør praksisperiodane vere lengre og slik gi høve til eit djupare innblikk i livet på ein skule eller barnehage?

Mangfald

27. Har de gjennomført tiltak for å auke mangfaldet i profesjonsutdanningane? Korleis har eventuelle tiltak verka?

28. Kva verkemiddel kan vi bruke for at profesjonsutdanningane tiltrekkjer seg studentar frå begge kjønn og ulike føresetnader og bakgrunnar? Kva bør rolla til offentlege styresmakter vere i dette arbeidet?

Framsnakke /markedsføre yrkene systematisk, gi anerkjensles og lønn som viser at dette er viktige og nyttige yrker. Det er yrker offentlige styresmakter er stolte av å levere med høy kvalitet og som har stor nytteverdi for samfunnet.